

EU:N TEKOÄLYASETUKSEN KANSALLISEN TOIMEENPANON TYÖRYHMÄ, 18. KOKOUS

Aika	keskiviikko 29.1.2025 klo 13–14.30
Paikka	Aleksanterinkatu 4-10, neuvotteluhuone A324 Sederholm tai Teams
Läsnä	Sami Kivivasara, TEM (pj) Antti Helin, VM Miikka Hiltunen, OM Victor Nyberg, OKM Merja Mustonen, STM (poistui klo 13.32) Tomi Paavola, LVM Aino Salmi, SM Maria Hauptmann, TEM (sihteeristö) Kirsti Vilén, TEM (sihteeristö) Lasse Laitinen, TEM (sihteeri)

Huomiona, että tämä työryhmän kokous käsittelee hallituksen esitystä niistä EU:n tekoälyasetuksen säännöksistä, joita sovelletaan 2.8.2026 alkaen (tekoälyasetuksen II vaiheen täytäntöönpano Suomessa). Hallituksen esityksessä keskeisellä sijalla on tekoälyn sääntelyn testiympäristön vaatimat lakimuutokset. Lakivalmistelun lisäksi tekoälyn sääntelyn testiympäristön käynnistämiseksi on tarkoitus käynnistää operatiivinen hanke.

1. Edellisen kokouksen 15.1.2025 pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin pöytäkirja muutoksitta.

2. HE2:n pykäläluonnosten käsittely jatkuu

Hauptmann esitteli ehdotetut muutokset pykäläluonnoksiin seuraamuksista ja muutoksenhausta. Pykälät koskevat seuraavia: Virheellisten, puutteellisten tai harhaanjohtavien tietojen antaminen; Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen; ja Muutoksenhaku.

Huomioidaan, että komissio tulee antamaan täytäntöönpanosäädöksen sääntelyn testiympäristöistä. Esim. on mahdollista, että niissä suljetaan pois mahdollisuus hakea valittamalla muutosta päätökseen, jossa hakijaa ei ole hyväksytty testiympäristöön. Hakija voi hakea aina uudelleen, eikä ole perusteltua, että mahdollisesti muut hakijat joutuvat jäämään odottamaan valituksen käsittelyä. Ei kuitenkaan ole välttämättä perusteltua, että EU-tason säädöksissä muutoksenhakumahdollisuus suljettaisiin pois, vaan sen sijaan tulisi jättää tilaa jäsenvaltioiden prosessiautonomialle.

Hauptmann hahmottelee perusteluita pykäläluonnokseen.

3. Keskusteltavaksi:

- Tekoälyasetuksen 57(10) artiklan mukaisten "tietoihin pääsyä tarjoavien tai sitä tukevien viranomaisten" määrittäminen sääntelyn testiympäristön toiminnassa

Hauptmann esitteli esimerkkejä mahdollisista viranomaisista. On paljon kansallisia "tietoihin pääsyä tukevia tai sitä tarjoavia" viranomaisia. Ei tukea sille, että nämä viranomaiset listattaisiin tyhjentävästi lain tasolla. Minkä roolin asetus antaa viranomaisille itselleen asiassa? Tuleeko kohta kirjoittaa siten, että se auttaa viranomaisia tunnistamaan itsensä kohdan perusteluista? Aiemmin tietohallintaa koskevassa lainsäädännössä lueteltiin rekisteriviranomaisia, mutta myöhemmin tiedonhallintalaissa päädyttiin siihen, että näin ei tehdä. Perusteluissa on avattava asetuksen kohtaa ylipäätään ja tuotava esille ainakin yleisiä kriteereitä siitä, mistä viranomaisista on kyse, ja mahdollisesti myös esimerkkejä kyseisistä viranomaisista. Tietoihin pääsyä tarjoaville tai sitä tukeville viranomaisille ei luotaisi uusia tehtäviä tekoälyasetuksen 57 artiklan 10 kohdan nojalla. Tämän vuoksi säännöksessä on paljon samaa perusoikeuksia suojelevien viranomaisten määrittämiseen tekoälyasetuksen 77 artiklan mukaisesti.

- Kansallisen kriittisen infrastruktuurin rekisterin perustaminen: keskitetty vai hajautettu malli?

Keskusteltu rekisteröintivelvoitteen toteuttamisesta Traficomien kanssa. NIS2-direktiivin nojalla annettavassa laissa viranomaiset ylläpitäisivät toimijaluetteloa kukin tahollaan. Keskusteltiin eduista ja haittoista koskien keskitettyä rekisteriä Traficomien yhteydessä tai hajautettua mallia, jossa jokainen markkinavalvontaviranomaisen ylläpitää rekisteriä. Ei ole varmaa tietoa, kumpi malli on kustannustehokkaampi. Tietojen suojaaminen huomioitava.

On eri asia, miten rekisteri toteutetaan teknisesti ja sääntelyn kannalta. Nämä vaikuttavat toisiinsa. Mitkä ovat synergiahyödyt NIS2-tietojärjestelmämuutosten kanssa? Turvaluokittelun tasot vaikuttavat. Rekisteröitävät tiedot on määriteltävä asetuksen liitteessä. Onko meidän mahdollista säännellä siten, että viranomaiset voivat sopia rekisterin toteutustavasta? Viranomaisten tehtävä on lähinnä siirtää toimijoiden toimittamat tiedot rekisteriin. Entä miltä eri vaihtoehdot näyttävät sen kannalta, mikä on helpointa toimijoille? Entä onko pakko perustaa varsinaisia rekistereitä, vai riittääkö, että toimijat toimittavat nämä tiedot markkinavalvontaviranomaisille? Asetuksen artikla 49 on tulkinnanvarainen. Ydin on siinä, että tiedot rekisteröidään kansallisesti. Tavoitteena on valvonnan tehokkuus. Tietojen luovuttamisesta kansallisesti ja EU:ssa varmaan säädettävä erikseen. Hauptmann keskustelee TEM:n Työllisyys ja toimivat markkinat -osaston kanssa tiedonhallinnasta markkinavalvonnassa.

- Maksujen periminen osallistumisesta sääntelyn testiympäristöön

Asetuksen artiklassa 58(2)(d) säädetään maksujen perimisestä, ml. maksuttomuus pk-yrityksille, ml. startupit. Tulisiko periä maksuja suurilta yrityksiltä? Mistä lisäarvopalveluista tulisii periä maksuja? Onko mahdollista periä maksuja, kun arvioidaan muun kuin tekoälyasetuksen noudattamista (todennäköisesti ei pysty perimään)? Maksujen periminen saattaa vaatia lainmuutoksia.

Tulot olisivat sinällään hyviä kattamaan kuluja, mutta olisivatko maksut haitta testiympäristön houkuttelevuudelle? Miten maksujen määrä ja niiden suhde eri viranomaisiin määriteltäisiin? Myös CRA:n kohdalla on harkittu testiympäristön osittaista maksullisuutta. Miten helposti maksulliset toiminnot ja niiden kustannusperusteet on määriteltävissä? Nämä pitäisi tuotteistaa. Kyse on ylipäätään suurelta osin käytännöllisyys- ja tarkoituksenmukaisuuskysymyksestä. Paljon riippuu siitä, millä tavalla testausympäristö kokonaisuudessaan toteutetaan.

- Tekoälyasetuksen 59 artiklan mukainen henkilötietojen jatkokäsittely tekoälyjärjestelmien kehittämisiksi – kansallisen liikkumavaran hyödyntäminen

Palataan myöhemmin.

4. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita.

Päätettiin kokous klo 14.35.